

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

Nová vládní koncepce přípravy občanů k obraně státu klade důraz na zapojení celé populace do posilování obranyschopnosti ČR

Michael Jarkovský
5. 2. 2025

Zdroj: Armáda ČR – Ministerstvo obrany.

Klíčové informace:

- 1) Vláda letos schválila novou koncepci přípravy občanů k obraně státu, která odráží současnou špatnou bezpečnostní situaci.**
- 2) Dokument cílí především na vytvoření komplexního a celovládního systému přípravy k obraně státu a na zapojení celé populace.**
- 3) Zásadní překážkou úspěšné realizace koncepce může být zejména nedostatečný celospolečenský zájem o přípravu k obraně státu.**

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

Česká republika (ČR) v současnosti čelí mimořádně špatné bezpečnostní situaci. I přesto, že riziko přímého vojenského ohrožení svrchovanosti a územní celistvosti ČR zůstává nízké, tváří v tvář ruskému agresivnímu chování je pravděpodobnost přímého vojenského útoku proti území českého státu nejvyšší od konce studené války. Aktuální [bezpečnostní strategie ČR](#) dále uvádí, že bezpečnost území ČR mohou přímo vojensky ohrozit zejména letectvo nepřítele, balistické rakety, bezpilotní letouny nebo zpravodajské diverzní a sabotážní operace. Český stát také čelí hrozbě mezinárodního terorismu a je vystavován systematickému nepřátelskému hybridnímu působení, a to především ze strany Ruska a Číny. Vládní [strategické dokumenty](#) v tomto ohledu zdůrazňují, že klíčovým předpokladem zajištění obranyschopnosti státu je i posilování odolnosti občanů a společnosti. Za tímto účelem vláda začátkem letošního roku schválila [Koncepti přípravy občanů k obraně státu 2025-2030](#). Co však nový strategický dokument obsahuje? A jakým způsobem se má příprava občanů k obraně státu v následujících letech proměnit?

Nevyhovující současný stav

Zákon [definuje](#) přípravu k obraně státu jako dobrovolnou činnost vzdělávacího charakteru, která zahrnuje aktivity související s branností a se zajištěním přípravy k obraně státu, jako jsou zdravotnická příprava, příprava k civilní obraně nebo příprava k sebeobraně a vzájemné pomoci či zájmová činnost s technickým a sportovním zaměřením. Koncepce ovšem kritizuje příliš úzké legislativní vymezení takové přípravy. Zákon tak neposkytuje explicitní oporu například pro přípravu dospělé populace.

Ačkoliv úspěšná realizace výše uvedeného souboru činností a dalších aktivit souvisejících s přípravou k obraně vyžaduje úsilí na celostátní úrovni, v praxi byly dle nové koncepce doposud prováděny pouze dílčí aktivity Ministerstva obrany. Mezi významné nedostatky dosavadního systému přípravy občanů k obraně státu tak patří právě chybějící celostátní koordinace a nedostatečná meziresortní spolupráce. Koncepce v tomto ohledu dále upozorňuje na celkovou roztržitost přípravy občanů k obraně státu. I přes to, že v současné době různé orgány veřejné správy realizují celou řadu aktivit

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

přispívajících k připravenosti občanů, jednotný systém takové přípravy neexistuje.

Příprava občanů k obraně státu také cílí pouze na omezenou výseč společnosti. Občan má dnes možnost podílet se na zajišťování obrany státu například prostřednictvím dobrovolného výkonu branné povinnosti. Může se tak stát vojákem z povolání, vstoupit do aktivních záloh, nebo se účastnit dobrovolného vojenského cvičení. Brannou povinnost nicméně v současné době vykonává jen malá část české populace. Česká armáda tak na začátku minulého roku [disponovala](#) necelými 28 tisíci vojáků z povolání a více než 4 200 členy aktivních záloh.

Nad rámec převzetí dobrovolného výkonu branné povinnosti Ministerstvo obrany cílí především na žáky základních a středních škol, a to prostřednictvím vzdělávacích akcí armády na školách, které koncepce označuje jako [program POKOS](#). Navzdory významnému růstu akcí programu POKOS v uplynulých letech, jejich dosah zůstává velmi omezený. V roce 2023 armáda [navštívila](#) necelých 6 % českých základních a středních škol, přičemž oslovila pouze necelá 3 % tuzemských studujících.

Z projektového dne programu POKOS. Zdroj: Armáda ČR – Ministerstvo obrany.

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

Cílem nové koncepce je tak přispět k nastavení komplexního a celostátního systému, který rozšíří přípravu občanů k obraně státu na celou populaci, a tedy i nad rámec dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti a aktivit programu POKOS.

Jak lépe připravit občany k obraně státu

Koncepce dále zdůrazňuje nedostatečnou rozpracovanost systému přípravy občanů k obraně státu. Aby byla příprava efektivní, měl by systém dle dokumentu pokrývat 4 základní pilíře, kterými jsou *vzdělávání, spolupráce s nevládními organizacemi, plánování obrany státu a strategická komunikace*. Každý z těchto pilířů je však v současnosti v jiné části rozpracovanosti. Nejrozpracovanější pilíř představuje vzdělávání. V posledních dvou letech začala být také systematicky navazována spolupráce s nevládními organizacemi. Zahrnutí přípravy do plánování obrany státu však stále fakticky neprobíhá a pilíř strategické komunikace dle dokumentu chybí úplně.

S ohledem na tyto pilíře dokument stanovuje dílčí cíle, jejichž naplnění má přispět k proměně současného systému přípravy k obraně státu. Jedním z cílů je samotné vymezení obsahu přípravy, tedy definování potřebných teoretických a praktických dovedností, které občan při obraně státu potřebuje. Potřebné kompetence mají být vymezeny a následně uzpůsobeny s ohledem na cílové skupiny, na něž je příprava zaměřena. Základní rozlišení pro nadefinování jednotlivých skupin představuje rozdělení na studenty různých stupňů vzdělávacího systému a dospělou populaci. Mezi specifické skupiny mají patřit například členové parlamentu a vlády či pracovníci subjektů tzv. hospodářské mobilizace.

Další cíl zahrnuje nastavení potřebné organizační struktury založené na celostátním přístupu. Na přípravě k obraně se podílí celá řada aktérů, ústřední orgán v tomto ohledu ovšem představuje Ministerstvo obrany. Klíčové opatření zde představuje záměr rozpracovat systém řízení přípravy a nastavit mechanismy, které ministerstvu umožní efektivnější koordinaci, plánování nebo kontrolu. Za účelem zlepšení koordinace jednotlivých aktivit má například v rámci Bezpečnostní rady státu vzniknout meziresortní pracovní skupina.

Jak bylo naznačeno výše, koncepce také klade důraz na posílení spolupráce s nevládními organizacemi, a to například prostřednictvím memorand o

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

spolupráci. Vrchní ředitel sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany Jan Jireš [uvedl](#) jako příklad spolupráci s Ligovou fotbalovou asociací, kdy se na zápasech první fotbalové ligy a druhé nejvyšší soutěže v listopadu vzdával hold válečným veteránům. Taková memoranda dle Jireše mají přispět k rozšíření přípravy na širší část populace. Koncepce také cílí na stanovení jasných podmínek pro udělení akreditací, díky kterým mohou například sportovní spolky, církve a občanská nebo náboženská sdružení organizovat aktivity pod záštitou Ministerstva obrany.

Váleční veteráni na zápase první fotbalové ligy. Zdroj: Ministerstvo obrany ČR

V rámci snahy o rozvíjení znalostí a dovedností obyvatelstva v oblasti obrany má mezi hlavní nástroje patřit také strategická komunikace, která kromě rozšiřování znalostí občanů má usnadnit i představení možností zapojení populace do přípravy k obraně státu. V neposlední řadě má mít strategická komunikace také motivační funkci.

Klíčové bude dle dokumentu také promítnutí přípravy k obraně státu do vzdělávacího systému. V kontextu základních a středních škol má být branně-bezpečnostní problematika zahrnuta do rámcových vzdělávacích programů.

„OBČAN: ZÁKLAD BEZPEČNOSTI STÁTU“

Bezpečnostní konference v Plzni 2025

Výše zmiňovaný Jan Jireš, který se na vypracování koncepce podílel, [uvedl](#), že branně-bezpečnostní témata by se měla probírat v rámci občanské nauky, dějepisu nebo tělesné výchovy. V příslušných předmětech má například docházet ke zvyšování povědomí studentů o armádě, její historii a významu, nebo k osvojování si první pomoci či zásad chování v krizových situacích. Co se týče vysokých škol, koncepce počítá s vytvořením volitelného předmětu zaměřeného na přípravu k obraně státu, který budou moci vysoké školy nabízet. Vysoké školy také mají klást důraz na přípravu studentů pedagogiky, kteří tato témata budou v budoucnu vyučovat.

Překážky v realizaci

Implementace koncepce ale může narazit na řadu obtíží. Jednou z nich může být nedostatečné celospolečenské vnímání důležitosti přípravy, což koncepcí samotná identifikuje jako jednu ze slabých stránek současného stavu. Konkrétně zdůrazňuje zejména nedostatečnou motivaci obyvatelstva k zapojení se do přípravy nebo nízký zájem politické reprezentace a pedagogů o posilování obranyschopnosti, respektive o vzdělávání v dané problematice.

Jak [upozorňují](#) některá tuzemská média, dále není příliš jasné, jak konkrétně hodlá ministerstvo přistoupit k rozšíření požadovaných znalostí mezi dospělé obyvatelstvo, aby takové působení mělo na dospělé populaci patřičný dopad. Ministerstvo obrany v tomto ohledu podotýká, že systém přípravy dospělé populace bude blíže rozpracován ve fázi implementace koncepce, přičemž opět odkazuje na důležitost strategické komunikace a silnější spolupráce s nevládními organizacemi.

V neposlední řadě lze také poukázat na problém personálních zdrojů, což [zdůrazňují](#) například zástupci vládní opozice. Z dokumentu vyplývá, že vzhledem k výraznému navýšení ambicí nové koncepce je nezbytnou podmínkou její realizace navýšení personálu, a to zejména pro potřeby strategické komunikace nebo v rámci krajských vojenských velitelství, která realizují aktivity programu POKOS. Je však otázkou, zda se požadované personální kapacity podaří zabezpečit. Co se týče například krajských vojenských velitelství, dokument totiž konkrétně nespécifikuje, jakým způsobem mají být personálně posílena.